

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 „
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor
Hegyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadását vagy megőrséire nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Pénzügyreform.

(K. Ö.) A Magyar Revizori Szövetség a pénzügyreform és revízió tárgyában szaktanácskozmányt tart, melynek célja egy oly törvénytervezet előkészítése, mely a sokat vitatott pénzügyreformot megvalósítani alkalmas lenne.

Valahányszor megbukik egy pénzügyreform, a közvélemény mindannyiszor megsürgeti a pénzügyreformot, mely első sorban is abban állna, hogy megfelelő ellenőrzéssel elejét lehetne venni a bukást előidéző indokoknak. Hangsúlyoznunk kell, hogy bizalom nélkül pénzügyreform fennállása el sem képzelhető, csak hogy nálunk sok esetben túl sok a bizalom. Az igazgatóság megbizik a vezető igazgatóban. A vezető igazgató a kezelő személyzetben. A részvényesek és betevők az igazgató-ságban. Pedig ahol egyéni és intézeti jó hírnévről és becsületről van szó, nem árt egy kis szigorúság az ellenőrzésben.

De hát ki legyen az, aki azt a szakszerű ellenőrzést végezze, mely a részvényesek megkárosodását megakadályozni hivatott. Hiszen vannak most is a kereskedelmi törvény idevonatkozó határozmányai által kijelölt ellenőrző közegek, de ezek — úgy látszik — nem alkalma-

sak arra, hogy a pénzügyreform bukásokat megelőznék, amit a múlt tapasztalatai bizonyítanak. A törvényszéki ellenőrzés tisztán alakosság. A referens bírónak nincs alkalma meggyőződést szerezni a mérlegbe beállított tételek helyességéről, vagyon-e a vagyonétel, avagy vagyonnak feltüntetett teher. Ez az ellenőrzés tehát nem akadályozza meg a pénzügyreform bukást. A felügyelőbizottság, mely első sorban lenne hivatva az ellenőrzés gyakorlására, aláírja az eléje tett mérleget és jelentésében felelős, hogy az év folyamán többször tartott vizsgálatot és mindent rendben talált. Mit is tehet egyebet? Ha tényleg dolgozni akar, akkor tudomására adják nekik, hogy künn tágasabb. A részvényesek maguk pedig egyáltalában nem törődnek azzal, hogy miképpen vezetik a pénzügyreformot, csak megfelelő osztalékot kapjanak.

Az ellenőrzésnek ez a formája tehát semmit sem ér. Ezért a revizori szövetség törvényes alpra fektetett önkormányzati ellenőrzést óhajt életbe léptetni. Ez kettőt jelent. Először az ellenőrzési kényszer, másodsor a független szakértő, a revizor beállítását.

Az ellenőrzési kényszerre azért van szükség, mivel a pusztán autonomikus

ellenőrzés nem volt megvalósítható. Nagyon szép dolog az, ha valamely pénzügyreform tudja magáról azt, hogy saját kebelében is el tudja végezni a sikeres ellenőrzést. Ámbár az önbizalom itt sokszor megbosszulja magát. Ennek dacára azonban látjuk azt, hogy jól fundált, jól vezetett és jól ellenőrzött pénzügyreformok is megbuknak. A bizalom tehát meg van rendülve és feltétlenül oly ellenőrzést kell követelnünk, melyben a szakértelem a függetlenséggel párosul. A sok bukás pusztán a tudatlanságban és lanyha ellenőrzésben keresendő.

A revizori szövetség tehát nagyon helyes úton jár, mikor oly ellenőrzést akar meghonosítani, melyben meglesz a szakértelem, a függetlenség és mely az összes pénzügyreform alakulásokra kiterjed. Ezért kell a törvényben az ellenőrzési kényszer kimondani, mivel az ellenőrzés alól éppen azok a pénzügyreformok szeretnek kibujni, melyeknek van valami rejtegetni valójuk. Ezek közé számítom első sorban az u. n. önálló hitelszövetkezeteket. Több külföldi államban létezik az állami ellenőrzés. Ez azonban nem vált be. Sokkal jobbnak látszik a törvényes önkormányzati ellenőrzés, mely a közönségben bizalmat kelt, a kistőke koncentrációját elősegíti, az

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kis okok — nagy okozatok.

A társaság már tulsokáig tartózkodott Tistholmenben, ahol a csodaszép óriási barlangokat megtekintették és most, mikor a bárkába szálltak, hogy Lyzeikibe visszatérjenek, a szél annyira lecsendesedett, hogy néhány tenyérnyél percenként alig jutottak valamivel előbbre.

A kötélzet és a nagy vitorla nyugodtan simult az árbochoz, anélkül, hogy valami hasznát látták volna.

A gyöngye hullámok álmotagon csapdosták a bárka oldalát.

— Így nem igen haladhatunk előre kapitány — mondta Strale báró. Jó lenne az evezőkhez nyulni, hogy gyorsabban a célhoz érjünk.

— Hagyják pihenni az evezőket — kérte az urakat az ezredesné. Olyan kellemes, mikor a bárka úgy magától himbálózva tovasiklik, lassacskán majd csak elérkezünk Lyzeikibe. A nap lementé innen a tóról nézve, gyönyörű látványt nyújt.

— Azt hiszem a szél nekilendül, ha már a földnyelven túl leszünk, — vélekedett a kapitány, aki a kormányánál ült.

A lassu menet azonban láthatóan befolyásolta a társaság hangulatát. A fiatal lányok, akik Tistholmenben olyan pajzánul ugrándoztak a sziklatömbök között, mint a szabadjára bocsátott kecskefiókák, most egymást átkarolva festői csoportot képeztek a bárka egyik zugában. A lányok egyike melancholikus népdalt dudolgatott, míg a többiek elábrándozva bámulták a tó sima tükreét. Az ezredesné csokorba kötözte a vadvirágokat, melyeket a sziklák tövében szedgetett; csak néha-néha tévedt tekintetével a báró felé, aki profilban ült, úgy, hogy csak dus, szürke bajusza és napbarnított arcának fele látszott.

— Nagyon szeretném tudni, bárány, hogy min gondolkozik olyan mélyen? — kérdezte az ezredesné. — Úgy látszik, hogy nem szándékozik bennünket tovább mulattatni?

— Megbocsásson, — válaszolta a báró, miközben zavarodott arccal fordult az ezredesné felé, — a képzeletem néha elragad és talán el sem hiszi, hogy most, ebben a pillanatban, mi foglalkoztatta agyamat! Emlékszik, hogy odafenn, Tistholmenben Dagmar kisasszony gunyosan kacagott, mikor a gyönyörű vidéket magasaltam és kijelenttem, hogy kedvem volna ott letelepedni és magamnak nyári lakot építtetni. Nos hát, mikor én most merengésemből felriasztott, képzeletemben éppen dolgozószobám berendezésével foglalkoz-

tam és elhatároztam, hogy bambuszbutorzzal látom el.

— Csak nem foglalkozott komolyan badar eszméjének megvalósításával. Mit csinálna ott azon a kopár sziklán, ahol egyetlen élőlényt sem találhatna?

— Igaza van, sokkal nagyobb rabja vagyok a társadalomnak, semhogy ilyen észszerű határozatra vetemedhetném, — válaszolta nevetve a báró. — Ez a példa is bizonyítja, hogy gondolataim mindég a messze jövőben kalandoznak és hogy a legcsekélyebb külső okokból is levonom a nagyobb okozatok. Az ilyen foglalkozás nélküli töképezésnek, mint én vagyok, úgy sem lehetnek egyéb gondolatai.

— Ön talán »jövőbelátó«, mint Norvégiában mondani szokták?

— Azzal a különbséggel, hogy az én látományaim rendszerint lehetetlen ostobaságok, mint például az iménti eszmém is. De néha mégis hasznomra vált ez a szokásom, vagy — mondjuk, — tulajdonságom. A többek közt ennek köszönhetem, hogy aglegény vagyok és örökre az maradok...

— Annak köszönheti? — vágott közbe élenken az ezredesné, miközben csokorba kötött virágaival mosolyogva megfenyegette a bárót. — Mint feleség és három férjhezadó leány anyja, erélyesen tiltakozom, a könnyelmű valóság ellen!

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

automatikus ellenőrzést nem bintja, sőt hathatósabbá teszi. Azért kívánatos, hogy a revizori szövetség tervei megvalósuljanak.

A gazdák és a parlament.

Irta: Mezőssy Béla orsz. képviselő.

A magyar gazdáknak soha sincs annyi jó barátjuk, mint épen a képviselőválasztások idején. Még a legutolsó Isten háta megettől faluba is eljut egy budapesti ur, a ki a nép szeretetének megszerzésében utazik. Mindenki a magyar gazda baja körül doktorkodik és ígéretet a csalhatatlan receptet. Tejben, vajban fürdik a jó vidék. A legutolsó házikón is vigan lengedezik a cifra zászló, huzza a cigány, fulásig folyik a bor, rogyásig terítve az asztal, a becses szavallatért hébe-korba egy-egy kékhasu bankó is kerül cserébe a ládafiába. Aztán a kurta farsangi mulatságnak vége van. A nép szeretetének — valóban drága letéteményese — képviselő ur lett és úgy otthagyja a falu piszkát, sarát, apró és nagy dolmányos vagy szűrös választóival együtt, hogy az arcukat sem látod többé, a hangját sem halod azon-tul. Elillan, mint a kámför. Es lerázva magáról a falu porát, felejtve mind a sok ígéret, káprázatos beszéd, melylyel a sorsod jó magyar népem jobbra fordítani akarta.

A képviselőválasztások idején a legutolsó faluból is bittal kergetnék ki a jelöltet, aki azt merné mondani, hogy ő a magyar gazdag ügyét nem viseli a szívében. Es mégis, mire összeül a ragyogó, cifra palotában az új honatyák diszes kara: bizony-bizony nagyon könnyen elősorolhatjuk azoknak a neveit, akik jóban, rosszban a magyar gazdák érdekeit hünen védik s a mellett rendületlenül kitartanak.

Hiszen ahhoz nem valami nagy erkölcsi bátorság kell, hogy valaki a saját kerületében megindul hangon elrecsejje, hogy ő a gazdák igaz érdekeinek milyen önzetlen jóakarója: sőt az sem jelent valami nagy áldozatot, ha majd itt, majd amott becses személyünk jelenlétével tüntetünk azzal, hogy megjelentünk olyan barátságos helyen, ahol a gazdák ezrei sorakoznak a hátunk mögé. Nem! Ezzel egyetlen egy magyar képviselő sem teljesítette kötelességét. Az én meggyőződésem szerint minden képviselőnek tartoznak az bármely párthoz, akár az ellenzékhez, akár a kormányhoz, akár a magyar gazdák szövetségeinek a támogatásával jutott be a kép-

viselőházba, helyt kell állani a magyar gazdák érdekei mellett, ha török, ha szakad. Ertem ezalatt azt, hogy helyt kell állani nemcsak addig, ameddig a kormány azt jónak látja, hanem kitartani addig a következetes álláspont mellett, amíg a gazdák jogos érdekei tényleg diadalt nem aratnak. Ne a kormány legyen a képviselő urak támasza, hanem megfordítva, a magyar gazdák érdekeit pártkülömbőség nélkül védő magyar képviselők elszántsága biztosítsa azt, hogy a kormány, még ha inogna is, a mi érdekeink védelmében, akkor se hátrálhasson.

A magyar gazdaközönség az ő jogos érdekeit a lefolyt kongresszusokon, a Magyar gazdaszövetség több helyen tartott nagygyűlésein az Ausztria által mesterségesen felszított huskérdésben meghatározta és megállapította úgy, amint ezt a nemzetközi szerződésekből kifolyólag meg kellett állapítania. Ennek a jogos álláspontnak az érvényesítését követeli most a magyar gazdaközönség a törvényhozástól. Es a magyar gazdaközönségnek az egész vonalon talpra kell állania, hogy a védelmet a törvényhozástól megkapja. Mert úgy áll a helyzet, hogy, ha ma sikerül az osztrák köröknek az olcsó hús jelszava alatt kinyitattatni kellett, vagy idegen világrészek előtt a vámsorompókat, itt ők megállani nem fognak. Ha ma a kisujjunkat adjuk, majd holnap az egész karunkat követelik. Ha lesz ugynevezett olcsó hús, a mi ugyan nem lesz, követelik az olcsó kenyert és így tovább. Az olcsó mezőgazdasági terményárak és drága iparcikkek a magyar mezőgazdának a végromlását jelentik s tulajdonképpen arra törekednek ott a Lajtán túl.

Atok verte meg a magyart, hogy az soha együtt nem tart. Ezt mondja a régi és mindig igaznak bizonyult közmondás. Vajha a mostan kritikus időben megszivelnék ennek a mondanak az igazságát.

Szégyelletes dolog, hogy azok, a kik évtizedek óta képviselik a magyar gazda érdekeit, a kik tudásokkal, tehetségekkel önzetlenül küzdenek a magyar nép boldogulásáért, azok előtt zárva van a magyar képviselőház kapuja, ellenben szabad a mandátumvásár mindenkinek. Ennek a helyzetnek meg kell változni, a magyar nép öntudatra fog ébredni. Bizalmának meglevél tisztelet meg azt, a ki erre valóban érdemes, azt a ki valóban a magyar gazdatársadalom javáért küzd, mert ez az igazi nemzeti egység érdekében való küzdelem.

— Igaza van ezredesné . . . ma rossz napom van . . . udvariatlan vagyok, de azért igazságos!

— Mondja meg hát őszintén, milyen őszszefüggésben áll élénk fantáziája azzal a szerencsétlenséggel, hogy agglegény maradt? Vagy talán indiszkrét a kérdésem? . . .

— Korántsem! A történet már úgy elavult és olyan dohos, hogy egy kis szellőztetés csak hasznára válhatik. Tehát Marstrandban történt . . . régen . . . lehetett már husz esztendeje . . . Kérem, higye el, hogy akkor még egészen fiatal voltam, de azért elég vén és okos ahhoz, hogy észszerűen gondolkozhassam, amint azt mindjárt be is bizonyítom. Tehát elindultam és menthetlenül szerelmes lettem . . . nem, nem menthetlenül, de örületesen! Ő volt nekem legkedvesebb a világon, ami nálam igen sokat jelent! Szőke volt, koromfekete szemekkel . . . Többet talán felesleges róla mondanom. Nem közönséges beszélőgép . . . Szépen tudott beszélni és az különböztette meg a többi, mindennapi beszélő bábujától. Elég fiatal, elég szép, elég zenekedvelő és elég szép és gazdag volt. Atyja előkelő állást foglalt el . . . Tehát olyan gazdag párti volt, aminőt magamnak miadig kívántam. Es higye el, ezredesné, hogy csakugyan kívántam! Már csupán idő kérdése volt, hogy mikor kérem meg a kezét . . . csak az alkalmat vártam, hogy őszintén nyilatkozhassam és elhatároztam, hogy bevárom, amíg egyedül találkozhatom vele.

— Es bizonyos volt abban, hogy a leány viszonozza az ön érzelmeit?

— Természetesen! Legjobb barátjője árulta el nekem, akinek a legszigorubb titoktartás pecsétje mellett érzelmeit bevallotta.

— Es soká kellett az alkalomra várakoznia?

— Nem! Egy szép reggelen egyedül ültem az olvasóteremben, a lapok közé eltemetkezve; a társalgóteremből egy Chopin-féle polonnaise hangzott felém; egyike azon nehéz, harsogó, lélekbemarkoló dallamoknak, melyeket Menther Zsófia olyan mesterileg játszott, mintha a zongorában egy egész zenekar rejlene. Tudtam, hogy Marianne most ezt a nehéz zeneművet gyakorolja, mert előtte való estén eldicsekedett vele. Tehát valószínű volt, hogy ő zongorázik. Észrevétlenül az ajtóhoz lopóztam . . . Marianne az emelvényen a zongoránál ült, hátal felém. Amint mondtam, ez kora reggel történt, mikor a helyiségben senki se tartózkodott, valószínűleg azért választotta ezt az időszakot, hogy nyugodtan folytathassa gyakorlatát.

Csodálkozva bámultam karcsu alakjának szép vonásait . . . Emlékszem, hogy lehetőszerű fehér ruha volt rajta, halvány rózsaszín csokrokkal díszítve; szép szőke haja ideiglenesen csomóba volt kötve és feje tetején megerősítve, de néhány makacs fürtöcske ott lengedezett rózsaszínű fülei körül . . . Mit tegyek? Félibeszakitsam játékát, hogy most ilyen alkalmatlan időben vallomással megháborogassam? Nem, nem . . . zavarba jönne és még rossz néven is vehetné, hogy hivatalul

Politikai hírek.

A képviselőház ülése. Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik. Elnök jelenti, hogy Eitner Zsigmond és Egry Béla legutóbbi felszólalása folytán megvizsgálta a hivatkozott jegyzőkönyveket és naplókat, melyeket a felszólalások értelmében kiigazítani rendelt. Az elnökségnek előterjesztése nem lévén, a Ház áttért a napirend szerinti névszerinti szavazásokra. 12 órakor Berzeviczyt, Návay Lajos alelnök váltja fel az elnöki székben. Az ülés névszerinti szavazásokkal 2 óra előtt ér véget.

Khuen Héderváry nyilatkozata. Az Est tudósítója felkereste a miniszterelnököt és kérdést intézett hozzá, hogy milyen álláspontot foglal el a most folyó különböző békétárgyalásokkal szemben. A miniszterelnök a következőket válaszolta:

— Álláspontom a nyugodt várakozásé. Teljesen intencióm szerint történt, hogy a Ház elnöke és a munkapárt más kiváló tagjai az ellenzék kezdeményezésére oly tárgyalásokat folytattak és folytatnak, amelyeknek célja a normális parlamenti rend helyreállítása, mert mindnyájan úgy véljük, hogy semmit sem szabad elmulasztani, ami az ország zavartalan nyugalalmát biztosíthatná. Köztudomású, hogy ez volt elvi álláspontom a véderőjavaslatok egész tárgyalása alatt és csak természetes, hogy ezen elvi álláspontom most sem változott. Amiat hogy természetes az is, hogy más elvi álláspontjaim szintoly kevésbé változtak meg.

Berzeviczy referál a miniszterelnöknek. Beavatott helyről jelentik, hogy Berzeviczy Albert pár nap alatt referálni fog Hédervárynak a pártokkal folytatott tárgyalások alapján szerzett tapasztalatairól. Hír szerint a referálás negatív eredményekről lesz beszámoló.

hallgatóztam . . . Legokosabb, ha bevárom, míg abbahagyja a játékot . . .

Igen, amint mondtam, a polonnaise nagyon nehéz és fárasztó zenemű volt . . . Apró ujjai mint fehér lepkek siklottak végig a billentyűkön . . . hajlékony felső teste hullámzatosan himbálózott . . . szép szőke feje mélyen lehajolt a billentyűkre . . . Egyszerre nagyon nehéz ütemekhez jutott, melyeket — jól emlékszem — talán tízszer is végigjátszott, anélkül, hogy rendesen eltalálta volna a melódiát. Türelmetlen, haragos lett és mindkét kezével dühösen csapdosta a billentyűket, mintha a zongorát akarta volna megfenyíteni, mert nem engedelmekedett.

Azután újból kezdte, csak azért, hogy a futam közepén ismét abbahagyja . . . és valahányszor hamis hangokat fogott, — bocsánat az illetlen kifejezésért — mindig dühösen felpofozta a zongorát.

Sajátságos érzés vett rajtam erőt. Visszavonultam az olvasóterem egyik zugába és elgondolkoztam . . . Képzetelemben Marianna férje voltam már néhány esztendő óta és . . . civakodtunk . . . Nem, én hallgattam és ő civakodott . . . Eppen olyan meggondolatlan és igaztalan volt kifejezéseiben velem szemben, mint az imént tettelesen a zongorával, mely végre is nem tehet róla, ha hamisan játszanak rajta . . . Es amint így egyideig az előttem feltároló kellemetlen képen elmerengtem, hidegen és nyugodtan bölcselkedtem önmagamban.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapított 1888.

Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű
legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruháza

czégnél, Fő-utca szerezhető be.
Gymnasium, Reál és Polgári
iskolai diák sapkák.

TORNA CZIPŐK.

115

Károlyi Mihály gróf nem konzervatív. Károlyi Mihály gróf ma egy újságíró előtt a következőket mondta a nála tartott értekezletről:

Az értekezők egyáltalán nem volt választó-jog ellenes. Hogy ott az általános választói jog szóba jöhetett, bizonyítja az is, hogy Justh Gyula is kapott meghívót. Az értekezőknek semmiféle ellenakció szervezése nem volt a célja. Egyáltalán nagyon csodálkozok rajta, hogy őt konzervatívnak tartják. Majd ha a választói jog tárgyalás alá fog kerülni, megfogja mutatni, hogy mennyire nem konzervatív.

Marianne igaztalan... nincs önuralma... fegyelmezettség... Marianne a házasság után valóságos sárkánnyá, házi zsarnokká válna. És a kis oknak ez a nagy okozata végül teljesen lehűtötte szenvedélyes szerelmemet... Valahányszor később találkoztam vele, mindig eszembe jutott a zongoránál tanusított viselkedése és így lemondtam a nyilatkozásról... Okosan tettem, mert Marianne már régen férjhez ment, én pedig agglény maradtam!

— Es miből következteti, hogy okosan tette?

— Mert a férje örökösén a klubban ül... elképzelheti hát, milyen pokol lehet otthon az élete... Mikor néha, ritkán együtt mennek társaságba, akkor a férj minden kimondott szónál olyan zavartan tekint szét, mintha a veréstől félné. Ezeket a jeleneteket látva, mindig áldom a sorsomat, mely azon a reggelen az olvasósobába vezetett... M-rt különben most én lennék a szegény zaklatott férj irigylésre nem méltó helyzetében...

Az ezredesné kacagott, de hirtelen elkomolyodott és így szólt:

— Ez a történet nagyon tanulságos, báró ur, engedje meg, hogy leányaimnak elbeszélhessem!

— Elmondhatja másoknak is, ezredesné, nem árt, ha minél többen tanulnak belőle... Megindult a szél! Igaza volt a kapitány urnak. Hölgyeim, vigyázzanak a kalapjaikkal...

Ernest Lundquist.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Dr. *Karácsonyi* János prépost-kanonok, akadémiai rendes tag levéltári kutatások céljából Esztergomba utazott honnét Pozsonyba és Gyöngyösrre készül. Adatokat gyűjt legújabb nagy munkájához, melyet az Akadémia megbízásából ír a magyarországi Ferenc rendiek történetéhez. — Dr. *Lányi* József, tinini püspök, váradi kanonok Lekérre utazott,

* **Gróf Aehrenthal gyász.** Dobrzában tegnap hajnalban meghalt *Aehrenthal* báróné, gróf Aehrenthal külügyminiszter anyja, 81 éves korában.

* **Esperesi gyűlés.** F. hó 12-én, csütörtökön tartotta *Urosházán* a gyalai alesperesi kerület öszi gyűlését, melyet az új esperes, dr. *Lindenberger* János gyulai plébános, szentszéki úlnok szívből jövő, szép formába öntött magvas beszéddel nyitott meg s végül a kerület új tagjait üdvözölte. *Ruszká* A. Zoltán dobozi lelkész olvasott fel „Az eucharisztikus társulatok befolyása a hitkerkölcsi életre” címen. Délben a házigazdának, *Bázár* Gyula plébánosnak voltak szívesen látott vendégei a megjelentek, kik a lakoma alatt is nagy ovációban részesítették a mindenkinek őszinte, igaz szeretetét és bizalmát bíró fiatal, agilis esperest. Jelen voltak: *Nemeskey* Andor csabai, *Bázár* Gyula orosházi, dr. *Lindenberger* János gyulai, *Barabás* György békési, *Kovács* Márton újkigyósi plébánosok, *Dérczy* István gádorosi plébános, továbbá *Ruszká* Zoltán dobozi, *Szirtes* Antal csorvási, *Gáspár* István mezőberényi lelkészek; *Gahér* Mihály csabai, *Ponner* Antal békési, *Klinghammer* Miklós orosházi káplánok; *Derzsi* Ádám nagy-szénási lelkész.

* **A villanytelep panasz a csatornázási vállalat ellen.** A városi villamos mű igazgatója tegnap panaszt intézett a városi tanácshoz a csatornázási vállalat ellen. — A panasz szerint ugyanis a csatornázó munkások a csatornák és villamos kábelek találkozásánál nem bánnak kellő óvatossággal a kábelekkel. A csatornázási vállalat felületessége miatt legutóbb a *Moskovits* cipőgyár és a *Feketesas* között történtek kellemetlen-ségek, minek folytán a világítás egy ideig szünetelt. A villamos mű vezetősége kéri a tanácsot, hogy hasonló dolgok elkerülése végett utasítsa a vállalatot nagyobb gondosságra. Egyidejűleg kéri a tanácsot, hogy a keletkezett károkat a csatornázási vállalattal fizettesse meg.

* **Esküvő.** *Rábl* Elemér, a Magyar Államos Hitelbank tisztviselője, ma délután vezeti oltárhoz *Mile* Erzsikét, *Mile* Mihály táblabíró leányát. Az esküvő az olasz római katolikus plebáni templomban lesz megtartva.

* **A város megkapta a kövezet vámszedési engedélyt.** Nagyvárad város városának e hó végével lejár a kövezet vámszedési engedélye és annak meghosszabbítását már jó előre kérelmezte a törvényhatóság a minisztertől. A válasz azonban folyton késétt, ami érthető izgalmat keltett annál is inkább, mert olyan hírek keringtek, hogy a város nem fogja megkapni az engedélyt. A polgármester pár hét előtt meg is sürgette az ügyet, melyre végre tegnap megjött a miniszter intézkedése. A miniszter a vámszedési engedélyt kivételosen addig is megadta, míg a megindult tárgyalások végét érnék. Az engedélyokirat szerint a város a várt a vámszedési díjszabályzat alkalmazásával 1911. október 31-én tul is szedheti 1919. évi április hó 30-ig bezárólag. A miniszter megjegyzi, ebből az engedélyből nem lehet

következtetni arra, hogy 1919-től újra megadja a vámszedési engedélyt. Így egy jó ideig biztosítva van a városnak ismét egy tekintélyes bevétel, amely a vámszedés útján jut a város kasszájába.

* **Vaszary Kolos hercegprimás jubileuma.** *Vaszary* Kolos biboros hercegprimás okt. 27-én üli meg hercegprimássá történt kinevezésének 20-ik évfordulóját. A biboros főpap, akit az egész klérus ünnepelni kívánt e napon, értesülvén e tervről, környezete előtt kijelentette, hogy az évfordulót a legnagyobb csendben és visszavonultságban üli meg, minő annak idején boldogult elődje, *Simor* János hercegprimás. Az egyházfejedelem az évforduló napján sem küldöttségi tisztelgést, sem személyes gratulációt nem fogad és csakis az írásbeli üdvözléseket látja szívesen. *Vaszary* Kolos hercegprimás a jövő évi február 12-én éri meg születésének nyolcvanadik évfordulóját, amelyet szintén nem óhajt jubilálni, bár az esztergomi egyházmegye papsága nagyszabásu ünneplésre készül.

* **Felülfizetés.** A katolikus legényegylet szüreti mulatságán felülfizettek: Dr. *Lányi* József tinini püspök 10 korona, *Winkler* Josefa 10 korona, dr. *Vucskics* Gyula 10 korona, P. *Gauruder* Izaurus 10 korona, N. N. 2 korona, dr. *Knecht* János 5 korona, dr. *Pataky* Arnold 5 korona, *Hazay* Gyula 2 korona. Az egyesület érdekeit előmozdító kegyes adományokért ezúton is hálás köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

* **Akit kétszer jutalmaznak meg.** A földmivélsügyi miniszter egy évvel ezelőtt *Elek* János gazdasági cselédet 100 korona jutalommal tüntette ki. *Elek* fel is vette, sőt bizonyára el is költötte a jutalomdíjat. A földmivélsügyi miniszter hogy-hogy nem, de a múlt hónapban ismét megjutalmazta *Eleket* 100 koronával. A jutalmat a székelyhídi főszolgabíró adta volna át megfelelő formák között *Elek*nek, azonban *Kovácsnay* Marcell tegnap visszaküldte a 100 koronát a főispánhoz azzal, hogy *Elek* már egyszer részesült ilyen jutalmazásban, azóta pedig nem érdemelte meg a jutalmat.

* **Közveszélyes kut.** Még májusban megirtuk, hogy *Oláhmorog* községében *Birta* Tógyernek az ártézi kutja oly bőségesen szolgáltatta a vizet, hogy a szerencsétlen tulajdonos bajba keveredett miatta. A vizet ugyanis, hogy megszabaduljon tőle, a kertjén keresztül minden csatorna nélkül vezette el egy domb oldalba, melynek tulsó oldalán egy sor ház van. A viz a dombot már annyira alámosta és a földet annyira átáztatta, hogy ha a házak földjébe egy botot szurnak le, annak nyomán viz fakad. Az érdekeltek panaszt is emeltek a kut tulajdonosa ellen az alispánnál. Az alispán még májusban felhívta a kulturmérnöki hivatal az ügy megvizsgálására. A kulturmérnöki hivatal tegnap tette meg előterjesztését a kut ügyében. E szerint a kut tulajdonosa kötelezendő a kut fölös vizének szabályszerű elvezetésére, amit ha rövid időn belül nem teljesítene, úgy a kut a tulajdonos költségére betömendő.

* **Éjjeli menedékhelyet Nagyváradnak.** Kevés számú bizottsági tag jelenlétében és még lanyhább érdeklődés közepette folyt le tegnap a városi közgyűlés második napja. Három óra után azonnal megkezdtek a tárgysorozat még le nem tárgyalt ügyeinek referálását, mely a karikacsapás gyorsaságával ment le. Csupa fizetési előleg és szabadság iránti kélelemről volt szó egy két köztérátengedési ügygyel váltakozva. Az összes ügyekben a tanács javaslata ment keresztül minden hozzászólás nélkül. A tárgysorozatnak volt egy póttárgya

is, melyet *Fried Ferenc* vétetett fel. *Fried* tekintettel a nemsokára beálló hideg időre, javasolta, hogy a törvényhatóság a szegények részére éjjeli menedékhelyet létesítsen. A tanács a javaslatot elfogadásra ajánlja s egyidejűleg bejelenti, hogy már a kellő lépéseket meg is tette. *Fried Ferenc* megköszöni a tanácsnak, hogy volt szives a kellő lépéseket megtenni, azonban szükségesnek találja, hogy már most végleg rendeztessék a dolog. A felszólalással a közgyűlés tárgysorozata teljesen letárgyaltatott s az ülés háromnegyed négy órakor véget ért. Ma délelőtt a hitelesítő közgyűléssel fejeződik be végleg az október havi törvényhatósági gyűlést.

* **Előléptetés az V-ik rangosztályba.** A hivatalos lap közlése szerint az egyetemi tanárok egy részét úgy Budapesten, mint Kolozsvárott az V. rangosztályba léptette elő a király. Az előléptetett tanárok közt van *Szekely István* dr. udvari tanácsos is.

* **Kinevezés.** A hivatalos lap mai száma közli, a magyar kir. pénzügyminiszter a nagyváradi kataszteri felmérési hivatalhoz *Antalfy Lajos* és *Pin Pál* felmérési gyakornokokat mérnöksegédeknek nevezte ki a XI-ik fizetési osztályba.

* **Eucharisztikus világkongresszus.** Bécs városában lesz a legközelebbi eucharisztikus világkongresszus, mely a jövő év őszén lesz megtartva. A nagy katolikus világváros már mostantól fogva készül a kiváló ünnepnapra. A múlt kongresszuson a kicsi Madrid több mint 100000 idegent látott vendégül, a nagy Bécsnek lesz helye még többek számára. is. Felmerült az a terv, hogy Magyarország és Ausztria összes népei jellegzetes és szép népviseleteikben vonuljanak a körmenetben és hódoljanak a szentségi Jézus előtt. Stép teiv, de nehezen lesz megvalósítható.

* **Biharmegye bűnkrónikája.** Biharmegye közbiztonsági állapotaira nem valami kedvező világot vet a debreceni csendőrkörletti parancsnokság statisztikája, melyet tegnap küldött meg az alispáni hivatalhoz. A kimutatás szerint kihágás történt 2983 esetben, főljelentés történt 3189 esetben. A bűntettek száma is igen nagy, ezek között első helyen áll a lopás, mely 181 esetben fordult elő, testi sértés 109 és gyújtogatás 107 esetben adott dolgot a csendőrségnek. Az elősorolt adatok akkor meglepőek, ha tekintetbe vesszük, hogy az előző hónapok bűneseteinek számát a fenti számok háromszorosan is túlhaladják.

* **Apagyilkos testvérek.** Borzalmas gyilkosság történt tegnap *Tasádfő* községben. Két elvetemedett legény bestiális módon meggyilkolta az atyját, hogy a tulajdonát képező pár hold földcsékét minél hamarabb megkaparinthassák. Az öreg *Timár Sándor* a falu végén lakik saját házában. Az öreg már évek óta egyedül éldegél. Felesége régen meghalt. Az öreg mogorva embert mindenki kerülte. A fiaival is régen megszakított minden közlekedést. Mostanában a faluban azt híresztelték, hogy az öreg *Timár* asszonyt visz a házhoz. Ez indította a két fiút végzetes tettük végrehajtására. Tegnap éjjel felé bementek apjuk udvarára, az ablakot betörték és behatoltak a szobába. Az öreg *Timár* a nagy zajra és ablakcsörömpölésre fölébredt és segítségért kiáltott. Az egyik fiu akkor betört az öreg száját, a másik pedig ddig szorította a torkát, míg meg nem fuladt. Aztán, hogy a dulakodás nyomát eltüntessék, az ágyat rendbehozták és az öregot egy kötődéssel felkötötték a mestergerendára. A hullát csak estefelé találták meg a szomszédok. A nyomozást vezető csendőrök

előbb öngyilkosságra gondoltak, de a további nyomozás során kiderült, hogy az öreg *Timár* bűntény áldozata. A gyanu rögtön a két fiura irányult, akik bevallották, hogy ők ölték meg apjukat. Mindkettőt beszállították a nagyváradi ügyészség fogházába.

* **Matiné a tárlaton.** A vármegyei házában lévő képtárlatnak vasárnap rendkívüli érdekes eseménye lesz. Délelőtt 11 órakor minden tekintetben művészi értékű matiné rendeznek. A matinéen *Emőd Tamás* legújabb verseiből fog felolvasni egy sorozatot. *F. Károlyi* Leona, Heidelberg Hetényi Albertnek a jeles zeneszerzőnek, aki jelenleg Nagyváradon tartózkodik, több igen szép dalát fogja előadni. Heidelberg előadásra kerülő dalainak értékét emelni fogja, hogy azok több nagyváradi poéta verseinek megzenésített produktumai. *Károlyi Leonát* maga a szerző fogja kísérni zongorán. A matiné művészi műsorának befejezéséül *Franyó Zoltán* tart előadást a rajzról és a színekről.

* **Kolera Szegeden.** Két koleragyanus megbetegedés történt. Koleragyanus körülmények között esett össze *Dóczy József* éjjeli őr és *Komlós Jánosné*, aki egy szobatestő feleség. *Dóczy* azt hiszik az orvosok, hogy heveny bélhurutban szenved, a másik beteg azonban csakugyan koleragyanusnak tetszik. Szegedet nagyon fenyegeti a kolera, mert a környező falvakban, tanyákon már több kolerás megbetegedés történt.

* **Öngyilkosság az autóban.** Csütörtök éjszaka a Bémer-téren egy uriasan öltözött fiatal ember szállt fel a D. 509. számú bérautóra. A sofőrnek azt mondta, hogy vigye a vasúthoz. Körülbelül a Gerliczy-háznál lehetnek, mikor a sofőr durranást hallott. Azt hitte, hogy a pneumatik pukkant. Megérkezve az állomásra, kinyitotta az auto ajtaját s akkor látta, hogy az utasa jobb homloka vérzik. Rögtön a kózkórházba hajtattak, de már mire oda értek, az ismeretlen utas meghalt. A rendőrség megállapította, hogy az auto utasa öngyilkosságot követett el és hogy dr. Berényi Jánosnak hívják és Zilahra való. Utolsó levelében, melyet a rendőrséghez intézett, elmondja, hogy tettének oka reménytelen szerelem. Zilahra sürgönyöztek, de onnét válasz nem érkezett.

VOSZKA FERENCZ

csizpő- és csizmaárul
meglepő szolid árban
előnyösen beszerezhető.

Cégt. IFJ. VOSZKA FERENCZ
TELEPHON 1133. TELEPHON 1133.

x **Itt a vadászat!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeresen későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telephon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

x **Casinók,** olvasókörök, nép-, önképző-könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. **Benkő Arthur** könyv és papír keresk. modern antiquariumában, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.

x **Korzó kávéház megnyitása.** Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint *Köröze-utca 1. szám* (*Szabóház*) a mai kor igényeinek megfelelő kávéházat rendeztünk be és azt folyó hó 5-én ünnepélyesen megnyitjuk. Hosszu éveken át ezen a pályán való működésünk elég garancia lesz arra, hogy kitűnő kávéházi italok és ételek, valamint az összes lapok a n. é. közönség rendelkezésére álljanak. Családok találkozó helye, pontos és figyelmes kiszolgálás. Minden este zene. Számos látogatásért esedeznek *Perl Frigyes* és *Bürger Ernő* kávéosok.

x **À LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csakis **Aszódynál**, *Kossuth-utca* és **Cukorkakirálynál** *Kert-utca*n kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-ös 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségéért a cég neve garancia. Minden csomagon az **Aszódy** név olvasható. ::
Telefon 635. 559

x **Habig kalapok,** *Fownes* keztyűk, angol cipők egyedüli raktára
RÓTH M. UTÓDÁNÁL.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** **Nagyvárad** **Iroda s raktár** *Szt. János-u. 1.* **Bémer-tér 3.** **Telefon 556.** Készítik a legizlesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor,** **világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzlet

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra házál szolgálók.

Telefon 11-41. Telefon 11-41.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: *Kornevillei* harangok.
Vasárnap este: *Iglói* diákok.

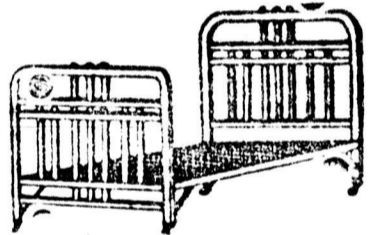
A *Kornevillei* harangok. Kedves repriz lesz ma este a Szigligeti-színházban *Plauquette* értékes gyönyörű muszikájú operettje, a *Kornevillei* harangok kerül színpadra, elsőrendű sze-

reposztásban. Szerencsés gondolat volt ennek az operettnak felújítása, mert úgy a librettó ötletessége, mint a zene régies, tiszta, melódias harmóniái arra predesztinálják, hogy mindig divatos maradjon. Külön érdekessége lesz az estének, hogy ebben a darabban mutatkozik be Ocskay, a színház új tenoristája, akinek már különben a színház megnyitásakor itt kellett volna lennie, de csak most szabadult meg a katonaságtól, ahol önkéntesi kötelezettségének tett eleget. Ocskaynak kitűnően iskolázott hangja van és bizonyára ki fogja érdemelni a közönség szeretetét, amire jóhírneve elegendő garanciát nyújt.

Igloi diákok. Vasárnap este lesz az idei színházi szezon első magyar operett bemutatója. Még az ez évi gazdag műsorból is a szenzáció erejével emelkedik ki Farkas Imre, a népszerű poéta rendkívül érdekes darabja, amelynek stílusosságát még emeli a benne előforduló régi magyar nóták és nagyrészt feledésbe ment diák dalok melódiaja. A darabban Horváth Mici, Baktay József, Medgyaszay, Sik, Kabos és Leövey játszanak nagyobb szerepeket.

A Dollárkirályné vasárnap délután. Fall Leó gyönyörű munkája, kedves operettje vasárnap délután félhétakkal kerül színre. A délutáni publikum elsősorban kapja a pompás, nagyszerű operettet, mely az énekestársulat java erőt foglalkoztatja: F. Károlyi Leonát, Zsigmondi Annát, Horváth Micit, Miskeyt, Gózzont, Leöveyt és Kabost.

Vas-és rezubator

gyári rakári

Szekrényágy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarliss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolfvaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SPORT.

Budapesti ESC.—Nagyvárad.

Szenzációs sportesemény színhelye lesz vasárnap délután a Rhédei-kerti sporttér, hol a híres Budapesti ESC. jeles bajnokcsapata méri össze félelmetes erejét a fiatal, de máris oly szép sikerrel szereplő Nagyvárad Atlétikai Club csapatával.

Valóban elismeréssel kell adóznunk a NAC. agilis vezetőségének, mely óriási anyagi áldozatok árán ily nagyszerű sporttérvezetést nyújt a nagyváradai közönségnek. A budapesti csapatot nem kell különösebben dicősrönnök. Játékosai mind elsőrangú erők, kiknek játékát a határozottság és erő jellemzi. Az idei bajnoki fordulóban még eddig veretlen pestiek, csak az utolsó percben határozhatták el magukat a hozzájuk való lejövetelre, mert mint a legtöbb fővárosi csapatnak, nekik is minden idejüket lekötötte a bajnoki és egyéb díjmérkőzések.

Nagy agilitást fejt ki a NAC vezetősége, hogy nagyszerű ellenfelét minél impozánsabb keretek között fogadja és a NAC csapata naponta erős traininget tartott, hogy méltóan állja meg helyét a nehéz küzdelemben.

A zöld-fehér dressés nagyváradai csapat legutóbb is a debreceniek fölött győzedelmeskedő legerősebb csapatát állítja ki a pestiek ellen, sőt némileg megerősítve, amennyiben a csatársorba állítja kitűnő játékosát Felhőt, kinek félelmetes lövései bizonyára sok nehéz munkát fognak adni a budapesti kapusnak.

A NAC csatársorának három belső embere Hany, Kovács és Felhő mindannyian nagy zérú goalivők, kik valószínűleg sokszor fogják tapsra ragadtatni a közönséget.

A NAC kapuját az oly gyorsan közkedvelté vált Sisi fogja védeni és így nem kell félni nagy vereségtől.

Oriási érdeklődéssel tekinthetünk a nagyszerű sportesemény elé, minek értékét nagyban emeli azon körülmény is, hogy ez lesz a legelső eset, amikor budapesti csapat mérkőzik Nagyváradon.

Tekintettel a korán beálló sötétségre a mérkőzés délután ponban 2 órakor veszi kezdetét és azt a Magyar Labdarúgó Szövetség bírálja fogja vezetni.

Ezt megelőzőleg 1 és fél órakor a nagyváradai Sportegylet és NAC II-ik csapatai mérkőznek.

A mérkőzés kedvezőtlen idő esetén is meglesz tartva, mely esetben a nagy fedett tribün jó védőhelyül fog szolgálni a közönségnek.

IRODALOM.

Az Élet október 15-iki száma a következő érdekes tartalommal jelenik meg: Hugómnak. Beszélgetés. Erdős Renée. — A Kalmár. Noémon. — Hegedűs szerzetes. (Költemény.) Alexander Engels. — Selene. (Regény.) Orbán Dezső. — Firenzei álom. (Költemény.) Dutka Akos. — Liszt Ferenc Weimarban. Csudák Bertalan. — A rubelek. Liptai Imre. — A drágaság, mint olyan. B. x. — Csütörtök ur. (Regény.) Chesterton-Hévey. — Könyvek. — Színház. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek.

TANÜGY.

A református egyházmegye panasz a. A bihari református egyházmegye legutóbbi közgyűlésén panaszt tettek az egyházmegyei tagok, hogy a vármegye több községében, ahol állami iskolák vannak a református tanulók egyrésze nem részesülhet iskoláztatásban, mert az iskolák nem képesek minden tankötelet befogadni. E panaszok alapján tegnap a református esperes átiratot intézett az alispánhoz, melyben bejelenti, hogy *Fugyindásárkelyen* 20, *Réven* 35 és *Szalárdon* 38 tanköteles maradt a múlt évben iskolázatlanul. Megemlíti az esperes azt is, hogy Réven az állami iskola egyenesen türethetetlen állapotban van. A református esperes kéri, hogy intézkedjék a vármegye miszerint a mai állapotok minél előbb megszűnjenek.

Igazságszolgáltatás.

Sziven szurta a társát.

Rómes gyilkosság történt ez év július 2-án *Vársonkolyos* községben. Egyik odaváló legény, *Márk Gázi Tivadar* összeszólalkozott egyik legénytársával, *Jánk Tivadarral*, s veszekedés közben Márk a csizmásszárából egy hosszú kést rántott ki, azt teljes erejéből Jánk Tivadar mellébe dőfte, aki rövid szenvedés után meg is halt. Már régóta nem volt jó viszonyban

egymással a két legény. A rossz viszony valami adósság volt, Jánk Tivadar ugyanis tartozott Márk Tivadar édes anyjának, aki halála után fiára testálta a követelést. A fiu folytonosan követelte az adósság megfizetését, amit a szerencsétlenül járt *Jánk Tivadar* teljesíteni nem tudott. Emiatt örökös volt közöttük a veszekedés.

A kérdéses napon is úgy történt. Amikor Márk meglátta az utcán társát, rátámadt és szidni kezdte. Szó szót követett, s a veszekedésnek Jánk Tivadar halála lett a vége. Az esküdtbírószág ma tárgyalta az ügyet *Korn Lajos* elnöke alatt. Az esküdtek verdiktje alapján a bíróság a vádlottat erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondotta ki bűnösnek és négy évi börtönre ítélte. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

A novemberi esküdtek. November hó első felére ma délelőtt sorsolták ki az esküdteket a nagyváradai törvényszéken. Rendes esküdtek lettek: Tóth Lajos, dr Adler Samu, dr Kardeván Károly, Heringh Sándor Középesy Kálmán, Schwarcz Ferenc, dr Medvigy Ferenc, Végh Gábor, Gombay Barna, Sólyom Kálmán, Papp György, Ternyey Armin, dr Thury Kálmán, dr Fássy Lajos, Sonnenfeld Adolf, Erdős István, Székely Gyula, Bunyitav Gyula, dr Stern László, dr Schweiger Ede, Szabó József, ifj. Kolláth Sándor, dr Bölönyi Andor, Ravaszdy Lajos, Mertz János, Vakszmunszky Odó, Pápay Ferenc, ifj. Böszörményi Géza, Horváth Mór, May Sándor. Helyettes esküdtek: Bró István, Kiss Ferenc, Nozák Rudolf, D. mkó Gyula, Hanzly József, Király Zsigmond, Mokry János, Polonkay Gyula, Maczák István, Pekarik Endre.

A Napot felmentették. Emlékezetes a Nap című újságnak az a cikke, melyet ez év aug 18-án közlé tette. „Véres emlékek” volt a címe s benne az ügyészség királysértést látott. Megindult a bünvádi eljárás, a lapnak az illető számát elkobozták s szerke az országban megtiltották a Nap utcai elárusítását. A cikk szerzőjéül dr. *Kalmár Antal* jelentkezett, s fölülte ítélezett tegnap a budapesti esküdtbírószág. Kalmár azzal védekezett, hogy nem sértette meg a királyt, csak kritikát mondott. Esküdtbírószág előtt lévén az ügy, a vége természetesen felmentés lett.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.

Üvegesiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünkettemplom ablakok díszüvegezésok
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

TÁVIRATOK.

Lukács László Fiumében.

Budapest, okt. 13.

(Saját tudósítónktól.) Lukács László pénzügyminiszter ma a Fiume felé induló gyorsvonattal elutazott. A pénzügyminiszter Fiuméből Lovranába fog áthajózni, ahol néhány napot tölt.

Glatfelder Gyula Budapesten.

Budapest, okt. 13.

(Saját tudósítónktól.) Glatfelder Gyula a temesvári megyés püspök ma Budapestre utazott. A püspök az iparoskör zászlaját fogja felszentelni.

Az olasz-török háború.

Róma, október 13.

A Formány hivatalos jegyzéket adott ki, hogy Tripolisz megszállása és birtokba vétele befejezett dolog. A jegyzék azzal végződik, hogy a megszállott területen nem kell vérontástól félni, mert a ben-szülött lakosság jószemmel nézi az okkupációt.

Konstantinápoly, okt. 13.

A belügyminiszter táviratot kapott arról a hírrel, hogy 17 montenegrói katona át akart lépni a török határon, mire a török határőrség tüzelt. A montenegróiak életre-halálra védtek magukat s mindkét részen halottak és sebesültek voltak. A török határőrök közül ketten elesetek és hárman megsebesültek, a montenegróiak pedig 12 embert vesztek. A janinai vilajetben 18 zászlóalj volt összesen s most küldték oda a legutóbb mozgósított redifeket. Két zászlóalj katonaság ment Ellasszonába. A csapat szállítás nehézkes, mert az olasz vasuti alkalmazottakat és mozdonyvezetőket elbocsátották, tehát személyzethiány van.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**

(Folytatás)

2

A fiatal Bruchland az erdészetet tanulta de még eddig fizetés nélkül működött. Atyja azon időre tüzte ki a házasságot, midőn tisztességes alkalmazást fog nyerni; mert e szigorú ember nem akarta, hogy fia háztartást kezdjen, addig, míg ahhoz saját keresményéből is valamivel járulni nem képes.

A báróné igen vegyes érzelmekkel tekintett azon nap elé, mely fiának legbensőbb kívánságát teljesíteni fogja; mert bármennyire óhajtott is fia boldogságát, épen annyira félt Heléntől megválni, ki neki annyi hosszú és magányban eltöltött év óta hiányzó édes leányát pótolta.

Fia, mióta felnőtt, gyakran volt távol hazulról; iskoláit végezte, utazásokat tett, s később hivatalos viszonyai tartották lekötve; mert atyja azt kívánta, hogy a világban jártas ember legyen belőle. Csak néha, a rövid szünetek alatt örvendhetett az anya kedvencze jelenlétének. Es minthogy férjének akarata és izlése minden társadalmi közlekedéstől elzárták, Helén nélkül valószínűleg örömtelen lett volna a báróné élete.

Bruchland ur, némely elvitázhatlan jó tu-

lejdonásai dacára, azon emberek közé tartozott, kikkel nagyon nehéz együtt élni és kiknek körében mindenki könnyebbésségnek tekinti egy harmadik jelenlétét. A báróné igaz hajlammal viseltetett ugyan e heves és uralomvágyó férfi iránt, mégis volt idő, midőn be kellett vallania, hogy árva gyámleánya, férjének sértő tulajdonaival szemben, támasza és vigaszára van.

— Szép lesz-e ez erszény? kedves nénem! — kérde Helén. — Gondolja, hogy Miksának tetszeni fog!

— Ugyan ki bírná az ő izlését legjobban eltalálni? — kérde viszont mosolyogva a báróné.

— Bzonyosan az ő jó édesanyja, — válaszolt hamisan és kissé elpirulva a leány.

— Vagy pedig az ő kis menyasszonya. Majd megkérjük őt magát, ha a szünetnapokban meglátogat.

— A szünetnapok sebesen közelednek; három hét múlva karácsony. Hány karácsonyot élttem már én Neuklosterben? kedves nénem!

— Tizenötöt, Helénkém! négy éves voltál, midőn jó anyád meghalt.

Mindketten elhalgattak egy ideig, különféle visszaemlékezéseknek engedve át magukat. Aztán ismét a fiatalabbik szólalt meg, más gondolatok körbe csapva át.

— Néha mégis óhajtom, édes nénem! bár más pályát választott volna Miksa.

— Miért? gyermekem! Egészen szabadon választott és Miksa nem hirtelenkedő; bizvást remélhetjük tehát, hogy azon hivatásra szánta magát, mely hajlamainak és tehetségeinek legjobban megfelel.

— Igen, édes nénem! de Miksának fáradsalmas élete lesz. A nyarak csak szépen fognak eltelni, de a telek! Midőn a mostani hosszú estéken így, csendesesen foglakozom és a jövőre gondolok, néha már most is fájdalmas aggodalom fog el a mi jó Miksánk miatt. Jövőben hány-szor fog megtörténni, hogy én otthon a háziasszony könnyű és kellemes közeledését teljesítem, míg ő künn, esőben és viharban fáradozik. Hát még a téli esték! Alig merek rá gondolni, mit fogok érezni, midőn én órákig a meleg szobában fogok ülni, otthonosan, kényelmesen, mint most, Miksa pedig az idő minden viszontagságainak ki lesz téve. Egy oly este, mint például a mai, kimondhatatlan nyugtalansággal töltene el engem.

— Ilyes álmódosások természetesen egy menyasszonynál, — mondá mosolyogva a báróné; — majd ha, mint fiatal asszony, az álmok birodalmából a valóságba visszatérsz, egészen más szempontból fogod tekinteni a dolgot és nem fogsz meghalni akarni a nyugtalanság miatt, ha valami jó zápor megáztatja férjedet.

— Azt hiszi talán, édes nénem, hogy én... hogy Miksa... hogy mi...

— Nem, nem, Helénke! ellenkezőleg, meg vagyok győződve, hogy te őt mindig szivedből fogod szeretni; de majd, amint mondom, józannabb leszel. Hitetlenül nézsz rám? No jó, tehát talán józannabb sem leszel, mert igaz, hogy van némi hajlamod az ábrándozásra; de engedj meg, hogy tapasztalt barátnőd egy jó tanácsot adhasson ma neked: a jövőre mindig lehetőleg rózsás színben képzelj magadnak, hogy az vidám fényt vessen a jelen órára. Semmit sem ér valamely, a jövőben lehetséges fájdalom — vagy valószínű gond fölött sópánkodni, még azon célból sem, hogy azt eltávoztassuk; mert a jövőre csak aügyi bizonyos előítünk, hogy az rendesen másképp alakul, mint előre gondoltuk.

A hölgyek a beszélgetés hevében megfellekedtek a társalgást oly halkán vinni, hogy az a bárót ne háborgassa olvasásában, melynek tárgya valamely új telfedezés volt a mezői gazdaság terén. Már több ízben igen elégedetlenül nézett fel könyvéből, azt ide-oda vetette, székét tologatta, s nagyokat fujt pompásan szelelő szivarján. De midőn magas elégedetlenségének mindezen világos jelei semmit sem náltak, megszakadt türelme.

(Foly. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Versenyárgyalás a honvédség élemezésére. A nagyváradi honvédegyezred közéleti bizottsága, a nagyváradi állomásra elhelyezett m. kir. honvédsapatok, (4. honvédegyezred és 2. honvédhuszárezred 1. osztálya) részére 1912. év január hó 1 től 1912. év dec. 31-ig szükséges marhahús, disznóhús, disznósír, liszt, valamint fűszer- és főzelékemű szállítására nyilvános versenyárgyalást hirdet. A versenyárgyalás 1911. november 17 én délelőtt 9 órakor lesz a 4-ik honvédegyezred élemező tisztirodájában. (József főherceg laktanya, földszint 34. szám.)

A táblaüveg kartel működésével az üvegkereskedők sehogyan sincsenek megelégedve. A kartel néhány hónapi főnállása alatt háromszor emelte az árakat, legutóbb augusztus közepén 3 százalékkal. Legújabbán pedig azt a gyakorlatot követi, hogy a vevőktől megköveteli, hogy a rendelt mennyiségnek legalább egyharmadát vörösjegyű üvegben vegyék át, a mi további közel 25 százalékos drágításnak felel meg. A bécsi tüntetések óta a Magyarországra szóló megrendeléseket még ennek a megszorításnak a figyelembe vételével is alig foganatosítják, mert készletben levő táblaüvegre a kartelnek Bécsben szüksége van.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabona-tőzsdén tegnap lanyha volt az irányzat, Készárak 5 fillérrel olcsóbb.

Határidők zárlata:

Aprilisi buza (1912)	— — —	12.21
Októberi buza	— — —	12.09
Októberi rozs	— — —	10.34
Októberi zab	— — —	9.46
Májusi tengeri (1912)	— — —	8.70
Augusztusi tengeri	— — —	7.88
Augusztusi repce	— — —	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	832.50
Osztrák hitelrészvény	— —	640.—
Jelzálogbank	— —	483.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	568.—
Salgótarjáni község	— —	674.—
Osztrák államvasút részvény	— —	719.—
Közuti vasút	— —	789.—
Beocsini cement	— —	—
Rimamurányi vasmű	— —	619.—
Városi vasút	— —	415.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbutorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 » francia szárvíz	25 »	1 tégely Margit krém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuskefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatín	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavaa	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő erém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera viollette brillantín	80 »	8 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantín	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	38 »	Egynegyed Ko Brunz watta	85 »
1 » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »	1 » Beloderma kézfinomító	28 »		
		1 üvegtégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen még nem győződik az áráról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

805

Dajkovits E.

tényirodájában
Sas palota

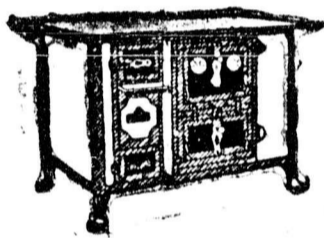
esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Városi raktár megnyitás!

A t. vásárló közönség szives tudomására hozzuk, hogy az ujonnan épült

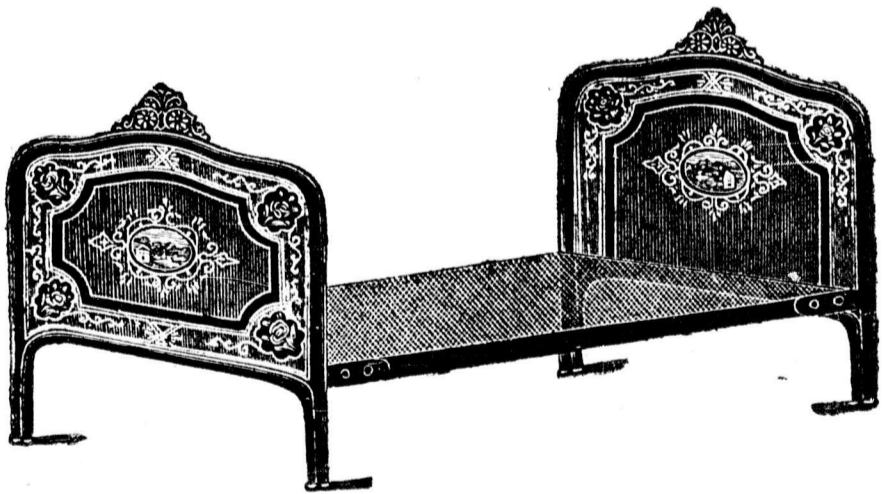
Weiszlovits - palotában

Rákóczi-ut 13-ik szám

városi

raktárunkat

foly hó 15-én megnyitjuk.

Mindennemű vas és rézbutorokat, ágybetéteket és egyéb felszereléseket a legszébb kivitelben és legjutányosabb árakban fogjuk árusítani és állandó kiállításunk megtekintésére a t. közönséget vásárlási kényszer nélkül is szivesen fogadjuk, hol bármi felvilágosítással szivesen szolgálunk. Kiváló tisztelettel:

Vas- és rézipar R.-T.

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

161

Részvénykicserélési felhívás!

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt részvényeseit, kiknek birtokában **Központi Takarékpénztári részvények** vannak, hogy ezen részvényeket, szelvényekkel együtt, kicserélés végett az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u. 3.) folyó évi október hó 10-től október hó 31-ig beszolgáltatni sziveskedjenek.

Minden egyes Központi Takarékpénztár részvény helyett 1 Egyesült intézetbeli részvény fog kiadni.

A kicserélés végett beadandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítani óhajtják.

Ezen részvények kicserélése, ha az új részvények a régiekkel azonos nevre állíttatnak ki, díj- és illetékmentes, ha azonban az új Egyesült intézetbeli részvény a régitől eltérő más névre állíttatik ki, a rendes részvényátírási-díj és illeték lesz fizetendő.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

Értesítjük

igen tisztelt vevő közönségünket, hogy legujabb kicsinybeni elárúsító üzletünket

Zöldfa-utca 7. sz. alatt

Dr. MUNK házban megnyitottuk.

Moskovits Farkas és Társa
cipő és csizmagyár r.-t. Zöldfa-utcai fióküzlet.

Legnagyobb választék férfi, női és gyermek cipőkben!

Egységes szabott gyári árak!

TELEFON!

Megérkezett

a nagy cipő szállítmány, az első nagyváradai selejtes cipő áruházba, ahol minden fajta cipő **igen olcsó árban** kapható.

Belvárosi Takarékszövetkezet épület, Barcs-palota.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

**KÁLYHA
TÁLCZÁK
ELLENZÖK
FAKOSARAK
SZÉNTARTÓK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN**

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében N. Várad, Rákóci-ut.